

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут філології

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 р.

ПРОГРАМА
Кваліфікаційний екзамену зі спеціалізації
(друга іноземна мова – японська)

для студентів другого (магістерського) освітнього рівня
Спеціальності 8.02030302 *Філологія. Мова і література (англійська)*

Затверджено
на засіданні кафедри східних мов та перекладу
протокол №5 від «24» січня 2017 р.
Завідувач кафедри східних мов і перекладу

І. В. Семеніст

Київ – 2017

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

1. Загальні вимоги до атестації
2. Етапи та загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації
3. Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію
4. Критерії оцінювання
5. Методичне забезпечення атестації

Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента.

Кваліфікаційний екзамен з японської мови є важливим завершальним етапом у підготовці здобувача вищої освіти. Мета цього іспиту полягає не лише у перевірці знань випускників, їх готовності до практичної діяльності за спеціальністю, але й у стимулюванні їх подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Планомірна самостійна робота студентів, особливо під час підготовки до комплексного екзамену, допомагає систематизувати, глибше осмислити і закріпити знання, отримані в процесі вивчення тієї чи іншої дисципліни.

На кваліфікаційний екзамен виносяться основні питання з сучасної японської мови, лінгвокраїнознавства Японії. Це дасть змогу перевірити рівень підготовки майбутніх випускників, виявити їхнє вміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися у швидкому потоці наукової інформації з питань мовознавства.

На кваліфікаційний екзамен виносяться питання, найбільш важливі для виявлення рівня теоретичної та методичної компетенції майбутнього спеціаліста з японської мови і літератури.

З метою підвищення ефективності програми як навчально-методичного документа до неї також включені списки рекомендованої літератури.

У програмі не названі практичні уміння, якими має володіти студент, адже такою перевіркою випускника була педагогічна практика. На комплексному іспиті оцінка сформованості вмінь проводиться опосередковано, критерії її визначення – правильність уявлень студента про функціональний характер того чи іншого вміння, його роль в організації навчального процесу.

Рекомендована програма складена з урахуванням вимог, що висувуються до студентів на випускному екзамені, з метою виявлення різнобічних і глибоких знань з циклу фахових дисциплін.

Комплексний екзамен зі спеціалізації (японська мова) для студентів спеціальності 8.02030302 *Філологія. Мова і література (англійська)* проводиться в усній формі.

Випускник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності еволюції мовних одиниць і категорій з умінням виокремити етапи тих чи інших наукових парадигм. Актуальним постає завдання відповідності вимог комплексної атестації випускників вимогам сучасної школи.

Розділ 1. Загальні вимоги до атестації

1.1. Атестація випускників за напрямом спеціальності 8.02030302 *Філологія. Мова і література (англійська)*

здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення цілей освітньо-професійної підготовки.

1.2. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра галузі знань спеціальності 8.02030302 *Філологія. Мова і література (англійська)*, з використанням загальнокомплексних методів комплексної діагностики: складання комплексного комплексного іспиту зі спеціалізації (японська мова).

1.3. Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки, є змістовні модулі дисциплін.

1.4. Атестація якості підготовки бакалавра з спеціальності 8.02030302 *Філологія. Мова і література (англійська)* щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам ОКХ здійснюється після виконання студентами навчального плану у повному обсязі Екзаменаційною комісією вищого навчального закладу з цього фаху. Голову ЕК затверджує Вчена рада Університету.

Розділ 2. Етапи та загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації (японська мова)

2.1. Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації, що передбачає виконання певних атестаційних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів, оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

Зміст теоретичних і практичних питань і завдань, що виносяться на екзамен, орієнтується на діагностику рівня опанування бакалавром професійних компетенцій, що визначені у галузевому стандарті «СВО ОКХ Київського університету імені Бориса Грінченка. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра».

Додаток А

Дисципліни, що виносяться на комплексну атестацію

№ з/п	Дисципліна, що виносяться на комплексну атестацію
1	3
1	Теоретичний курс другої іноземної мови (японська мова)

2	Практичний курс другої іноземної мови (японська мова)
3	Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови (японська мова)

2.2 На основі узагальнених завдань випусковими кафедрами вищого навчального закладу за напрямом підготовки створюються екзаменаційні білети.

Комплексний комплексний екзамен з фахових дисциплін бакалаври складають за розробленими і затвердженими на відповідних кафедрах екзаменаційними білетами, до яких увійшли питання, спрямовані на виявлення у студентів загальнотеоретичних знань, вміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання екзаменаційних білетів, що охоплювали увесь зміст програми з дисциплін, мають не тільки репродуктивний, а й проблемно-пошуковий характер.

Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації

Зразок білета комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації

1. Питання з теоретичного курсу японської мови.
2. Питання з практичного курсу японської мови (укласти анотацію).
3. Питання з практичного курсу японської мови (розмовна тема).
4. Питання з лінгвокраїнознавства Японії.

Питання екзаменаційних білетів орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його уміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів, оперуванням відповідним ілюстративним матеріалом для доведення висловленого.

Розділ 3. Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію

3.1. Теоретичний курс другої іноземної мови (японська мова)

1. Зародження японських граматичних вчень
2. Синтагматичні і парадигматичні виміри японської мови.
3. Поняття граматичної категорії в японській мові
4. Категорія граматичного ствердження/заперечення в японській мові
5. Категорія граматичного часу в японській мові
6. Категорія граматичного способу в японській мові
7. Категорія граматичного виду в японській мові

8. Категорія граматичного стану в японській мові
9. Граматична категорія директиву в японській мові
10. Граматична категорія соціально-особистісних відносин (категорія ввічливості) в японській мові
11. Проблема визначення слова в японській мові
12. Частини мови як лексико-граматичні класи слів
13. Принципи граматичної класифікації слів
14. Граматична форма й граматична категорія слова
15. Головні семантико-функціональні особливості іменників у сучасній японській мові
16. Граматичні категорії японського іменника
17. Функціональна парадигма формальних іменників у сучасній японській мові
18. Головні семантико-функціональні особливості прикметників у сучасній японській мові
19. Граматичні категорії японського прикметника
20. Функціональна парадигма службових прикметників у сучасній японській мові
21. Головні семантико-функціональні особливості прислівників у сучасній японській мові
22. Головні семантико-синтаксичні особливості дієслів у сучасній японській мові
23. Граматичні категорії японського дієслова
24. Форми відмінювання дієслів
25. Видові форми дієслова
26. Сполучник в японській мові
27. Частка в японській мові
28. Зв'язка в японській мові
29. Субстантиватор в японській мові
30. Вигук в японській мові
31. Вказівник як специфічна частина мови в японській мові
32. Типи слів у японській мові, межі слова.
33. Слово, лексема, словоформа, семема. Структура лексичного значення.
34. Полісемія, зміни у значенні слова.
35. Гіперо-гіпонімічні, еквонімічні та партитивні зв'язки між словами.
36. Власні та загальні назви у японській мові.
37. Ономатопоетична лексика.
38. Синонімія та антонімія в японській мові.
39. Омонімія у японській мові.
40. Термінологія. Професіоналізми.
41. Фразеологія японської мови.
42. Історичні зміни у складі лексики (архаїзми, історизми, неологізми, запозичення).
43. Стилістичні шари лексики у японській мові.

44. Табу та евфемізми.
45. Соціальна стратифікація лексики.
46. Види словотвору у японській мові.
47. Лексикографія як наука.
48. Перші японсько-українські та українсько-японські словники.
49. Розділи лексикології.
50. Джерела походження японської лексики.

3.2. Практичний курс другої іноземної мови (японська мова)

1. Про себе (私のこと)
2. Моя сім'я (私の家族)
3. Моє життя (私の生活)
4. Мій університет (私の大学)
5. Робочий день та дозвілля(仕事日と休みの日)
6. Моя оселя (私の家)
7. Мій друг (私の友達)
8. Україна та моє рідне місто (село) (ウクライナと私の出身地)
9. Японія (日本)
10. Мандрівки та подорожі (旅行)
11. Пори року та погода(気候と季節)
12. Покупки (買い物)
13. Мої плани на зимові канікули (冬休みにしたいこと)
14. Вивчення японської мови (日本語の勉強)
15. Різдвоクリスマス
16. Найкращий подарунок (今まで一番うれしかった贈り物)
17. Моє хобі (私の趣味)
18. Мої плани на майбутнє (私の将来)
19. Визначні місця України (ウクライナの観光地)
20. Моя мрія (私の夢)

3.3. Лінгвокраїнознавство другої іноземної мови (японська мова)

1. Історичні паралелі між Україною та Японією.
2. Географічне положення Японії. Острівний склад країни, наявні вулкани.
3. Характерні особливості основних островів (Хонсю, Кюсю, Сікоку, Хоккайдо). Окінава (Рюкю).
4. Моря та океани, що омивають Японію. Найвищі гірські вершини.

5. Фудзі-сан у творчості японських поетів та художників.
6. Річки і озера Японії.
- 7.Адміністративний поділ Японії.
8. Традиційні особливості найвідоміших префектур.
9. Головні господарсько-економічні райони та їх характеристика.
10. Район Тохоку.
11. Район Канто.
12. Район Тюбу.
13. Район Кінкі (Кансай).
14. Район Тюгоку.
15. Район Кюсю.
16. Район Окінава.
17. Літочислення (ненго). Міфи про створення Японії.
18. Високі могили дзенпо кооен фун. Заселення Японії.
19. Легендарний засновник династії Дзімму. Ямато. Принц Сьотоку.
20. Хей-ан — zenit панування придворної аристократії.
21. Самураї. Кодекс бусідо.
22. Клани Тайра і Мінамото. Камікадзе.
23. Сенгоку дзідай. Політичне об'єднання Японії. Сакоку. Генроку. Криза сьогунату. Скасування сакоку.
24. Доба Мейдзі — буржуазна революція. Мілітаризм і ультрашовінізм.
25. Дзайбацу. Японія в Тихоокеанській війні.
26. Поразка Японії і окупація США. Нова конституція.
27. Економічні і земельні реформи. Зростання економічної та промислової могутності країни. Галузі високих технологій.
28. Головні економічні райони та їх особливості. Загальна характеристика економічного становища.
29. Структура економіки (фінансовий сектор, промисловість, сільське господарство, енергетика, зовнішня торгівля, транспорт і зв'язок).
30. Джерела економічного зростання. Сучасний стан та перспективи розвитку економіки
31. Загальні відомості про систему освіти.
32. Перші школи та університети на території країни.
33. Вплив західних місіонерів на розвиток освіти. Шкільна освіта.
34. Типи шкіл, основні елементи національного освітнього стандарту, види і формат іспитів. Реформа освіти 80-х років.
35. Система вищої освіти. Університети.

36. Нестандартні форми отримання освіти. Стан та перспективи розвитку японської науки. Державні програма для стажування вчених та науковців за кордоном.

37. Переваги і слабкі сторони японської освіти.

Зразок практичного завдання

1. Визначення поняття “іменник”. Класифікація та особливості вживання іменників у японській мові.

2. Підготуйте та укладіть анотація до тексту № 1 (українською мовою).

日本では、大和政権が統一以降に自国を「ヤマト」と称していたようであるが、古くから中国や朝鮮は日本を「倭」と呼んできた。石上神宮の七支刀の銘や、中国の歴史書（『前漢書』『三国志』『後漢書』『宋書』『隋書』など）や、高句麗の広開土王の碑文も、すべて倭、倭国、倭人、倭王、倭賊などと記している。そこで大和の代表者も、外交時には（5世紀の「倭の五王」のように）国書に「倭国王」と記すようになった。

しかし中国との国交が約120年に渡って中絶した後、7世紀初期に再開された時には、『日本書紀』では「東の天皇が敬いて西の皇帝に白す」、『隋書』には「日出ずる処の天子、書を日没する処の天子に致す。恙無しや」とする国書を日本側が渡した記述があり、従来のように倭と称する事を避けている。中国側では『旧唐書』の「東夷伝」に初めて日本の名称が登場し、「日本国は倭国の別種なり。其の国、日の辺に在るを以ての故に、日本を以て名と為す」「或いは曰く、倭国自ら其の名の雅ならざるを悪（にく）み、改めて日本と為す」「或いは曰く、日本は旧（もと）小国、倭国の地を併す」のように、倭が名称を日本に変えた理由を説明している。また、『新唐書』においては「国日出ずる所に近し、以に名をなす」とあり、隋書の「日出処天子」と共通している。

3. Розмовна тема: Мої плани на майбутнє (私の将来)

4. Фудзі-сан у творчості японських поетів та художників.

Розділ 4. Критерії оцінювання

4.1. При узагальненні оцінювання відповідей на екзамені та оцінюванні бакалаврської роботи члени комісії користуються такими вимогами й критеріями:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
-------------------	-----------------------------	-----------------

A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Розділ 5. Методичне забезпечення комплексної атестації

Методичні матеріали мають забезпечити самостійну роботу студента з підготовки до комплексної атестації.

Методичні матеріали розробляються випускаючими кафедрами, розглядаються і затверджуються вченою радою Інституту.

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи підготовки студента до комплексної атестації подаються за наступною структурою.

- методичні рекомендації до написання бакалаврських робіт;
- методичні рекомендації до складання комплексного кваліфікаційного екзамену.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До блоку «Японська мова»

1. Алпатов В.М. Категории вежливости в современном японском языке. – М., 1973. – 109 с.
2. Алпатов В.М. Структура грамматических единиц в современном японском языке. – М., 1979. – 149 с.
3. Алпатов В.М. Япония: язык и общество. – М., 2003. – 208 с.

- 4.Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. – М., 2002. – 160 с.
- 5.Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський словник / За ред. Ю.О. Карпенка. – К., 1997. – 250 с.
- 6.Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський, японсько-український словник. Навчальний словник японських ієрогліфів. – К., 1998. – 592 с.
- 7.Вардуль І.Ф. Очерки потенциального синтаксиса японского языка. – М., 1964. – 148 с.
- 8.Головнин І.В. Признаки предложения в японском языке // Вопросы японского языка. / Отв. ред. І.Ф. Вардуль. – М., 1971. – С. 133-158.
- 9.Данилов А.Ю. Японский язык. Глагол: категория вида. – М., 2001. – 176 с.
- 10.Данилов А.Ю. Японский язык. Побудительный и побудительно - страдательный залого. – М., 2000. – 72 с.
- 11.Данилов А.Ю. Японский язык. Страдательный залог. – М., 2000. – 64 с.
- 12.Жукова І.В. Стилистика японского языка. – М., 2002. – 111 с.
- 13.Зарубин С.Ф., Рожецкий А.М. Большой русско-японский словарь. – М., 1998. – 896 с.
- 14.Киэда М. Грамматика японского языка. – т. 1. – М., 1971. – 679 с.
- 15.Киэда М. Грамматика японского языка. – т. 2. – М., 1971. – 266 с.
- 16.Колпакчи Е.М. Строй японского языка. – Л., 1936. – 33 с.
- 17.Комарницька Т.К. Сучасна японська літературна мова : теорет. курс : [в 2 т.] / Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Вид. дім Д. Бураго. Т. 1. – 2012. – 318, [2] с. : табл. – Бібліогр.: с. 292-318.
- 18.Комарницька Т.К. Сучасна японська літературна мова : теорет. курс : [в 2 т.] / Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Вид. дім Д. Бураго. Т. 2. – 2012. – 424 с. : табл. – Бібліогр.: с. 398-424.
- 19.Комиссаров В.Н. Современное переводоведение: Учебное пособие. – М., 2004. – 424 с.
- 20.Комісаров К.Ю. Умовні конструкції в сучасній японській мові. К., 2007. – 94 с.
- 21.Конрад Н.И. Синтаксис японского национального литературного языка. – М., 1937. – 375 с.
- 22.Коптілов В. Теорія і практика перекладу. – К., 2003. – 280 с.
- 23.Лаврентьев Б.П. Практическая грамматика японского языка. – М., 2001. – 352 с.
- 24.Лаврентьев Б.П. Японско-русский словарь. – М., 2000. – 576 с.
- 25.Мишина М.А. Японский язык. Устный перевод на средних семестрах. – М., 1995. – 190 с.
- 26.Мігдальська В.І., Мігдальський О.І. Базова граматики японської мови. – Одеса, 2000. – 65 с.
- 27.Неверов С.В. Общественно-языковая практика современной Японии. – М., 2005. – 152 с.
- 28.Пашковский А.А. Грамматика японского литературного языка.

- Морфология. – М., 1941. – 218 с.
- 29.Серебряков В.Я. **Основные грамматические конструкции современного японского языка.** – М., 2000. – 76 с.
- 30.Сыромятников Н.А. Развитие новояпонского языка. – М., 1978. – 299 с.
- 31.Сыромятников Н.А. Система времен в новояпонском языке. – М., 1971. – 236 с.
- 32.Фельдман Н.И. Японский язык. – М., 2005. – 96 с.
- 33.Фролова О.П. Японский речевой этикет (лингвистический аспект). – Новосибирск, 1997. – 44 с.
- 34.Alfonso Anthony. Japanese Language Patterns. – Tokyo, 1992. – 735 p.
- 35.Makino Seiichi, Tsutsui Michio. A Dictionary of Basic Japanese Grammar (日本語基本文法辞典). The Japan Times. – Tokyo, 1997. – 634 p.
- 36.Makino Seiichi, Tsutsui Michio. A Dictionary of Intermediate Japanese Grammar (日本語文法辞典 [中級編]). The Japan Times. – Tokyo, 1997. – 760 p.
- 37.Takeuchi Lone. The Structure and History of Japanese: from Yamatokotoba to Nihongo. Longman. – London and New York, 1999. – 347 p.
- 38.Tatematsu Kikuko, Tateoka Yoko, Matsumoto Takashi, Sato Tsukasa. Writing Letters in Japanese. The Japan Times. – Tokyo, 2000. – 142 p.
- 39.秋元美, 晴有賀千佳子. ペアで覚えるいろいろな言葉. 武蔵野書院. – 東京, 2002. – 247頁.
- 40.蒲谷宏, 川口義一, 坂本 恵. 敬語表現. 大修館書店. – 東京, 1998. – 236頁.
- 41.教師と学習者のための日本語文型辞典. くろしお出版. – 東京, 2001. – 693頁.
- 42.故事ことわざ辞典 / 守随憲治監修. 新文学書房. – 東京, 1984. – 429頁.
- 43.近藤安月子, 丸山千歌. 中・上級日本語教科書・日本への招待. 東京大学出版会. – 東京, 2001. – 193頁.
- 44.上級日本語教材日本を考える五つの話題. スリーエーネットワーク. – 東京, 1995. – 156頁.
- 45.上級日本語. 東京外国語大学留学生日本語教育センター. 凡人社. – 東京, 1998. – 237頁.
- 46.接続の表現 // 外国人のための日本語: 例文問題シリーズ. – 6. 荒竹出版. – 東京, 1996. – 144頁.
- 47.高見澤 孟. オフィスの日本語. アルク. – 東京, 1996. – 163頁.
- 48.テンス・アスペクト・ムード // 外国人のための日本語: 例文・問題シリーズ. – 15. 荒竹出版. – 東京, 1995. – 170頁.
- 49.どんな時どう使う日本語表現文型200 (初・中級). アルク. – 東京, 2000. – 237頁.
- 50.どんな時どう使う日本語表現文型500 (中・上級). アルク. – 東京, 2001. – 233頁.
- 51.日本を話そう. 15のテーマで学ぶ日本事情. The Japan Times. – 東京, 1994.

– 142頁.

52. 蓮沼昭子, 有田節子, 前田直子. 条件表現 // 日本語文法セルフマスターシリーズ. くろしお出版. – 東京, 2001. – 203頁.
53. 文化中級日本語I. 文化外国語専門学校. – 東京, 1994. – 237頁.
54. 文化中級日本語II. 文化外国語専門学校. – 東京, 1997. – 277頁.
55. みんなの日本語初級I. スリーエーネットワーク. – 東京, 1999. – 244頁.
56. みんなの日本語初級II. スリーエーネットワーク. – 東京, 1999. – 247頁.
57. みんなの日本語初級I翻訳・文法解説ロシア語版. スリーエーネットワーク. – 東京, 2003. – 189頁.
58. みんなの日本語初級II翻訳・文法解説ロシア語版. スリーエーネットワーク. – 東京, 2003. – 167頁.

(до блоку «Лінгвокраїнознавство Японії»)

1. Бондар О.І., Бондаренко І.П. Лінгвокраїнознавство Японії. Навчальний підручник. – Київ: Вид. дім Дм. Бураго, 2012. – 696 с.
2. Колесникова А.А. Лингвострановедение Японии. География. М.: «Восток-Запад», 2004. – 48с.
3. Царева Г. Всё о Японии. М.: «Восток-Запад», 2009. – 608 с.
4. Горегляд В.Н. Японская литература VIII-XVI вв.- СПб.- 2001.
5. Кавко А.П. Очерки по географии Японии /Учебное пособие/.- Владивосток: ДвГУ, 1978.
6. Латышев И.А. Семейная жизнь японцев. - М.: Главная редакция восточной литературы изд-ва Наука. – 1985
7. Маркарьян С.Б., Молодякова Э.В. “Праздники в Японии”.- М.: Наука, 1990.
8. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин.- Нью-Йорк – Париж – Торонто: Українське слово. - 1987.
9. Кодзікі (Записи давніх діянь). - Т.1-2. - СПб. - 1994.
10. Ніхон-сьокі (Аннали Японії). - Т.1-2. - СПб. - 1997.
11. Ніхон-рьюїкі (Японські легенди про дива). - СПб. - 1995.
12. Кадзи С., Хама Н., Райс Д. Эти странные японцы. М.: Эгмонт Россия Лтд., 2000. – 97 с.
13. Комаровський Г.Е. Путь богов. - М., 1985.
14. Конрад М.И. Избранные труды. История.- М.- 1974.
15. Нагата Хироси. История философской мысли Японии.- М.- 1991.
16. Нітобе Інадзе Нітобе. Бусідо – душа Японії” // “Всесвіт”.- №11-12.- 2004.- С.15-32.
17. Игнатович А.Н. Буддизм в Японии: Очерк ранней истории.- М.- 1988.

18. Норито. Сэммё (Памятники письменности Востока. ХСVII).- Пер. со старояпонского, исследование и комментарий Л.М.Ермаковой.- М.: Наука. Главная редакция восточной литературы.- 1991.
19. Невский М.А. Культовая поэзия древней Японии /VI-VIII вв./” // Петербургское востоковедение.- Выпуск 8.- С-Пб.: Центр “Петербургское востоковедение”.- 1996.
20. Подберезский И.В. Восток – дело тонкое. Наблюдения и размышления, курьезы и парадоксы. - М.: Муравей. - 2003.
21. Япония. Как ее понять (Очерки современной японской культуры). - Под ред. Дж. Дэвиса и Осаму Икэно. - М.: АСТ: Астрель. - 2006.
22. Nakane C. Japanese society. Berkley: University of California Press. – 1970.